

## СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ НАФТОГАЗОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ У РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

*Анотація. Проаналізовано сучасний стан розвитку нафтогазової промисловості у регіонах України. Визначено нафтогазові проблеми та напрями їх вирішення.*

*Аннотация. Проанализировано современное состояние развития нефтегазовой промышленности в регионах Украины. Определены нефтегазовые проблемы и направления их решения.*

*Annotation. The current state of development of the oil and gas industry in regions of Ukraine is analysed. Oil and gas problems and directions of their decision are specified.*

*Ключові слова: регіон, нафтогазова промисловість, енергетична безпека.*

Нафтогазова промисловість є складовою паливно-енергетичного комплексу, який розглядається як складна міжгалузева система видобутку й виробництва палива та енергії, їх транспортування, розподілу і використання [1]. Стабільний розвиток нафтогазової промисловості стає стратегічною метою у процесах енергозабезпечення регіонів України. Саме нафтогазові ресурси займають сьогодні провідне місце серед інших видів сировинних ресурсів, вони забезпечують економічне зростання регіону як з позиції задоволення різноманітних виробничих і побутових потреб, так і з точки зору формування необхідних фінансових ресурсів для економіки в цілому. Тому аналіз сучасного стану нафтогазової промисловості у регіонах України є актуальним питанням.

Метою роботи є здійснення аналізу сучасного стану нафтогазової промисловості у регіонах України, а також визначення основних проблем і напрямів розвитку цієї промисловості.

Україна є однією з тих держав, які за допомогою власних ресурсів задовольняють лише незначну частину попиту на паливно-енергетичні ресурси, що свідчить про значну залежність від імпортного постачання енергоресурсів. Так, споживання газу і нафтопродуктів є стабільно високим, а задоволення потреб у вуглеводнях за рахунок власного видобутку становить в Україні на сьогоднішній день: нафта – близько 24 %, газ – близько 10 % [2].

У нафтогазовій промисловості виділяють 3 нафтогазоносні регіони: Східний, Західний і Південний, де розміщено 6 нафтопереробних заводів (НПЗ). Провідним підприємством паливно-енергетичного комплексу України є Національна акціонерна компанія (НАК) "Нафтогаз України", яка видобуває понад 97 % нафти і газу в Україні, виробляє восьму частину валового внутрішнього продукту України та забезпечує десяту частину надходжень до державного бюджету [1].

Аналіз статистичних даних Міністерства енергетики та вугільної промисловості України [3] показав значне скорочення видобутку газу та нафти за 10 місяців 2011 р. порівняно з аналогічними періодом 2010 р. Так, обсяги видобутку нафти з газовим конденсатом протягом 10 місяців 2011 р. зменшились на 185,9 тис. т, або на 6,3 %, відносно аналогічного показника 2010 р., у тому числі обсяги видобутку підприємствами НАК "Нафтогаз України" порівняно з показником 2010 року зменшились на 183,7 тис. т, або на 6,7 %. За 10 місяців 2011 р. видобуток газу становить на 16,5 млн м<sup>3</sup>, або на 0,1 %, менше, ніж за 10 місяців 2010 р., у тому числі обсяг видобутку газу підприємствами НАК "Нафтогаз України" – менше на 270,3 млн м<sup>3</sup>, або на 1,8 %. У жовтні 2011 р. на НПЗ та Шебелінський газопереробний завод (ГПЗ) поставлено 634,8 тис. т нафтової сировини, що порівняно із жовтнем 2010 р. менше на 440,1 тис. т, або на 40,9 %. За 10 місяців 2011 р. обсяг переробки нафтової сировини зменшився порівняно з аналогічним періодом 2010 р. на 1 814,1 тис. т, або на 19,4 %. Значне скорочення обсягів видобутку газу та нафти в Україні за аналізований період може вплинути на енергетичну безпеку регіонів України. Тому у законопроекті "Про Державну програму економічного і соціального розвитку України на 2012 рік та основні напрями розвитку на 2013 і 2014 роки" стратегічною метою у 2013 – 2014 рр. є збільшення видобутку власного газу на 2 % і нафти

(з газовим конденсатом) – на 1,5 %. Поряд з цим прогнозується зменшення внутрішнього споживання природного газу у промисловості і комунальному господарстві на 3 – 4 % завдяки впровадженню енергозберігаючих технологій, обладнання, матеріалів і за рахунок заміщення природного газу іншими енергоносіями [4].

Серед основних проблем розвитку нафтогазової промисловості у регіонах України є такі: виснаженість нафтогазових родовищ, застарілість матеріально-технічної бази процесу видобування нафти і газу, висока собівартість видобутку нафти і газу, відчуження й забруднення земель у районах промислової експлуатації газових і нафтових родовищ. До провідних напрямів вирішення цих проблем можна віднести: збільшення геологорозвідувальних робіт на родовищах природного газу і нафти, модернізація і технічне переоснащення НПЗ та ГПЗ, збільшення фінансування.

Отже, регіони України стоять перед необхідністю вирішення складних проблем, пов'язаних з подальшим розвитком нафтопереробки як однієї з найважливіших галузей промисловості і всього народногосподарського комплексу. Для зміцнення енергетичної безпеки необхідно збільшувати геологорозвідувальні роботи на родовищах природного газу та нафти, а також модернізувати і технічно переоснастити НПЗ та ГПЗ, для чого слід залучати

*Наук. керівн. Шумська Г. М.*

---

**Література:** 1. Регіональна економіка : підручник / Гавкалова Н. Л., Гіковата Н. К., Петряєв О. О. та ін. ; за заг. ред. д.е.н. Н. Л. Гавкалової. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2011. – 464 с. 2. Енергетична стратегія України на період до 2030 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://search.ligazakon.ua>. 3. Офіційний сайт Міністерства енергетики та вугільної промисловості України. – Режим доступу : <http://mre.kmu.gov.ua>. 4. Горобець В. Оцінка тенденцій розвитку нафтогазового комплексу в регіонах України [Електронний ресурс] / Горобець В. – Режим доступу : <http://nbuv.gov.ua>